

Nevengeul

Klimboom op strekdam

3 Nevengeulen

In de uiterwaard is achter de strekdam een aantal geulen uitgegraven, min of meer ter plekke van de oude Waalbedding uit begin negentiende eeuw. Hoogwaters kunnen zo beter mee stromen, mede doordat de zomerkade een halve meter is verlaagd.

4 Strekdam

Een markant element in de Kleine Willemswaard is de met bijzondere grote bomen begroeide, stenen strekdam parallel aan de Waal. Deze strekdam is rond 1845 aangelegd in de Waal en liep door tot in de huidige haven van Tiel. De dam moest het oude stadscentrum beschermen tegen het hard stromende Waalwater.

De Kil

Ooibos

5 De Kil

In de late middeleeuwen lag de Waal direct langs de huidige dijk. Een klein restant is nog zichtbaar en wordt de Kil genoemd.

6 Hardhoutooibos

Dit bosje is in 2018 aangeplant. Er staan bomen en struiken die weinig meer voorkomen langs de grote rivieren, zoals eik, iep en prunus.

7 Schotse hooglanders

Vanaf september 2020 leeft er een kudde Schotse hooglanders in het gebied. Deze half wilde runderen leven in sociale kuddes. Door bepaalde planten wel en andere niet te eten, zorgen ze voor een gevarieerd, open landschap. Zo dragen ze bij aan de waterveiligheid. Hun poep is bovendien een feest voor allerlei planten en insecten die er voedingsstoffen uithalen. FREE Nature is eigenaar en beheerder van de dieren.

Schotse hooglanders

VERWONDER JE OVER GROOTSE NATUUR IN

DE KLEINE WILLEMS- WAARD IN TIEL

Ontdek
de zeven
highlights

COLOFON

Tekst en samenstelling: Emmie Nuijen, Jos Rademakers, Marije Schuurs
Foto's: Emmie Nuijen, Jan van den Berg, Twan Teunissen
Kaart: Jan van den Berg
Vormgeving: Bas Reijnen

Deze brochure is mede mogelijk gemaakt door de provincie Gelderland

© 2022 ARK Natuurontwikkeling, www.ark.eu, info@ark.eu

ONTDEK DE GROOTSHEID VAN DE KLEINE WILLEMSWAARD

Welkom in de Kleine Willemswaard! Struinend door deze Tielse stadswaard ervaar je wat er gebeurt als boerenland teruggegeven wordt aan de natuur. Je bent onderdeel van de dynamische Waalnatuur, die zich uitstrekt van oost naar west, van zuid- naar noordoever. Hoogwaterveiligheid, recreatie en natuur die zich spontaan mag ontwikkelen gaan hier hand in hand.

De Kleine Willemswaard is een uiterwaard van ongeveer 28 hectare gelegen aan de rand van Tiel aan de Waal, tussen de haven en het Amsterdam-Rijnkanaal. Grenzend aan de dijk met direct daarachter woonwijken is het een echte 'stadswaard'. Het hele gebied is Natura 2000-gebied en eigendom van Rijkswaterstaat.

De natuur weer aan het werk

Het is haast niet meer voor te stellen, maar een paar jaar terug bevond je je hier nog middenin een weiland. Nu krijgen planten, dieren en de rivier volop de ruimte in deze stadswaard. Tijdelijk beheerder ARK Natuurontwikkeling zet zich in voor robuuste, wilde

natuur, die zich op haar eigen manier mag ontwikkelen. ARK geeft de natuur daarbij af en toe een duwtje in de rug – bijvoorbeeld door grazers te introduceren, of oude geulbeddingen open te graven – om haar vervolgens zelf het werk te laten doen. De rivier mag de uiterwaard overstromen, de Schotse hooglanders mogen overal grazen en het ooibos mag zich ontwikkelen. En met succes: in een paar jaar tijd hebben honderden planten, dieren én mensen het gebied gevonden.

Gemeenschappelijk geweten

Met dit project laat ARK zien dat ook in een kleine uiterwaard aan de rand van een stad een natuurlijk beheer mogelijk is. Eind 2022 geeft ARK het stokje door aan een nieuwe beheerder. Om de duurzame ontwikkeling van het gebied te begeleiden, is een Waardgroep opgericht: een groep betrokken omwonenden die zich over haar stadswaard blijft ontfermen. En als een gemeenschappelijk 'geweten' de kwaliteit van het beheer en de ontwikkeling van de uiterwaard bewaakt.

1 Planten
Vijfvingerkruid, wouw en speerdistel: biologen vonden tijdens een telling meer dan 130 plantensoorten in de Kleine Willemswaard. Over elke plant die je vindt in de Tielse Stadswaard is wel iets bijzonders te vertellen. Zoals over de cichorei, met z'n karakteristieke blauw-paarse kleur. Iedere dag opent zich een nieuwe bloem, die slechts één dag bloeit. Regent het die dag? Dan spoelt de kleur langzaam weg. Op de strekdam vind je veel oude bomen die er spontaan zijn gaan groeien.

2 Dieren
Zie je een blauwe streep over het water scheren, dan heb je geluk: het ijsvogeltje! Veel andere vogels weten de uiterwaard ook te vinden, zoals scholeksters, spechten, Vlaamse gaaien en visdieven. En huiswaluwen, die hier klei halen voor hun nesten aan de sluis in het Amsterdam-Rijnkanaal. Sinds 2020 laat zich ook af en toe een bever zien, vooral tijdens de schemering.

